D17

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo bibliotekų

LKA

Europos LIETUVIS

Nr. 27 (2062) Londonas, 1989 m. liepos 12 d. XLIII

Šiaulių Pilietinis Demaršas

ATSISTATYDINO LKP ŠIAULIŲ MIESTO KOMITETAS

(Spausdiname iš Vilniaus gautus demaršo tekstą bei LKP Šiaulių miesto komiteto plenumo darbotvarkę.

Lietuvos Komunistų Partijos Šiaulių miesto komiteto biuras birželio 19 d. atsistatydino, palikdamas miesto liaudies deputatų tarybą valdžioje, praneša Lietuvių Informacijos Centras. „Tegyvuoja pirmasis Tarybų Sąjungoje laisvasis miestas!“ skelbia birželio 22 d. datuotas Ekspres Informacijos Nr. 111. Pasak Sąjūdžio Informacinės Agentūros, tai beprecedentinis atvejis Sovietų Sąjungoje, „ne svajonė ir ne mitas. ... Kartu su visu biuru krito ir visi trys sekretoriai neradę savo vietos tautos ir valstybės atgimimo procese, nei Konstituciniame avangarde. Visą savaitę Šiaulių miesto liaudies deputatų taryba yra vienintelė ... teisėta valdžia. Deja, tik vieną savaitę. Nes birželio 26-tąją 15.00 val. komunistai išsirinks naują biurą, ir vėl pretenduos į protą, garbę ir sąžinę...“

Vakar Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Šiaulių miesto taryba piketavo neeilinį LKP Šiaulių miesto komiteto plenumą ir įteikė pilietinį demaršą, kuriuo išreiškė savo nepasitikėjimą Komunistų partijos veikla.

Kaip praneša SIA, plenumo pirmuoju partijos miesto komiteto sekretoriumi išrinktas TSRS liaudies deputatas, LPS Šiaulių miesto tarybos, LPS Seimo ir TSKP narys, Šiaulių pedagoginio instituto docentas, fizikos-matematikos mokslų kandidatas Mindaugas Stakviliečius (iš 14 siūlytų kandidatūrų). Antrojo sekretoriaus rinkimai atidėti iki kito plenumo. Trečiuoju sekretoriumi vėl išrinktas A. Šedžius.

LKP Šiaulių miesto komitetui ir jo asmenyje Lietuvos KP organizacijai.

Vertindami stalinizmą, brežnevizmą ir jo padarinius žmonijai kaip globalinės komunistinės ideologijos pasėkmes, o ne priežastis, suprasdami, kad vienos partijos išskirtinumas ir jos pretenzijos į proto, garbės ir sąžinės monopolį, neišvengiamai veda į asmenybės kultą, netikėdami TSRS atgailomis už padarytas nuodėmes ir deklaruojant, o nieko iš esmės nekeičiant, matydami galimybę komunistų partijoms, kaip ir visoms kitoms gyvuoti tik suverenios valstybės rėmuose, neprieštaraujant tos valstybės interesams, pabrėždami TSRS, Lietuvos, regiono, srities organizacijos prieštaravimą tautinio bei valstybinio atgimimo procesui, apeliuodami į principingų komunistų valią, ryžtą ir asmeninio pavyzdžio galią, reikalaujame:

1. Atsisakyti bet kokio vadovavimo politikai, ideologijai, ekonomikai, kadrams. Panaikinti ateistinių partinių organizacijų sekretorių ir jų aparato etatus visuose darbo kolektyvuose.

2. Atsiriboti nuo nusikaltusių, ideologinio tautinio genocido vykdytojų 1940-1980 m. komunistų.

3. Grąžinti liaudies atstovaujamoms taryboms per pokarinį laikotarpį sukauptą turtą: pastatus, automobilius ir kitką.

4. Sušaukti suvažiavimą ir likviduoti TSKP LKP organizaciją.

5. Susiburti visiems, norintiems žengti į nepriklausomą Lietuvą, komunistams, įkurti ir įregistruoti Lietuvos komunistų partiją, kuri, turėdama vienodas teises ir pareigas su visomis kitomis partijomis, eitų Lietuvos keliu.

Manome, kad tik taip veikdama, valdančioji partija gali reabilituotis.

LPS Šiaulių miesto tarybos atsakingasis sekretorius — Virgilijus Kačinskas

LPS Šiaulių miesto tarybos narys — Algimantas Siejūnas.

„Šiaulių naujienos“, Nr. 121, 1989.VI.21

LKP ŠIAULIŲ MIESTO KOMITETO VII PLENUMO DARBOTVARKĖS

Partijos miesto komitetas nutarė 1989 m. birželio 21 d. sušaukti VII plenumą ir jame svarstyti LKP Šiaulių miesto komiteto biuro ataskaitą.

Rengiantis VII plenumui įvyko miesto komiteto komisijų, miesto komiteto narių grupės pasitarimai. Juose išreikšta nuomonė, kad susidariusioje situacijoje tikslinga atsistatydinti visam partijos miesto komiteto biurui.

LKP Šiaulių miesto komiteto biuras nutaria:

1. LKP Šiaulių miesto komiteto biurui atsistatydinti visa sudėtimi. (Dalyvavo 12 biuro narių, balsavo už — 12).

2. Prašyti partijos miesto komitetą patvirtinti šį atsistatydinimą.

3. Plenumą sušaukti 1989 m. birželio 26 d. 15.00 val.

4. Siūlyti partijos miesto komitetui pakeisti numatytą VII plenumo darbotvarkę ir svarstyti organizacinius klausimus (dalyvavo 12 biuro narių, balsavo už — 12).

Paskelbti šį nutarimą biuro „Šiaulių Naujienų“ laikraštyje.

LIC

LPS PIRMININKAS AMERIKOJE

JAV LB-nei pakvietus, Sąjūdžio pirmininkas Vytautas Landsbergis iš Vakarų Vokietijos, kur jis dalyvavo Europos LB-nės pirmininkų suvažiavime, liepos 2 dieną atvyko į Vašingtoną.

Jo darbotvarkę Niujorke liepos 5-7 dienomis koordinuoja ir tvarko Lietuvių Informacijos Centro vedėja Gintė Damušytė. Jai talkina žurnalistė Jūratė Kazickaitė ir advokatas William Hough III. Vytautą ir Gražina Landsbergius Niujorke globoja dr. Juozas ir Gražina Kazickai.

Prof. V. Landbergiui numatyta ši programa Niujorke:

— Susitikimas su Niujorko „Times“ ir „Wall Street Journal“ redakcijom.

— Pasimatymas su miesto meru Edward I. Koch.

— Apsilankymai pas Jungtinių Tautų diplomatus, pvz. Vakarų Vokietijos misijoj.

— Pietūs su „Helsinki Watch“ direktorių taryba, štabu bei jų kviestais spaudos atstovais.

— Priėmimas „Freedom House“ patalpose, su kviestais redaktoriais, korespondentais, visuomenės veikėjais ir akademikais.

Pokalbiuose su kitataučiais, prof. Landsbergiui vertėjaus Manhattano LB-nės valdybos pirm. Juozas Kazlas.

Liepos 6 d. vakare Kultūros Židinyje LB-nės Niujorko apygarda, vadovaujant pirm. Antanui Alksniui, rengia Vytauto Landsbergio susitikimą su Niujorko lietuvių visuomene.

LIC

Į ANGLIJĄ ATVYKĘ VORUTOS ANSAMBLIEČIAI KONCERTUOS:
***LONDONE* — Liepos 15 d., 18.00 val., Bishopsgate Institute.**
***NOTTINGHAME* — Liepos 23 d., 16.00 val., Rushcliffe Leisure Centre.**
(apie koncertus daugiau — 4 psl.)

Europos Lietuvių Dienos Vokietijoje

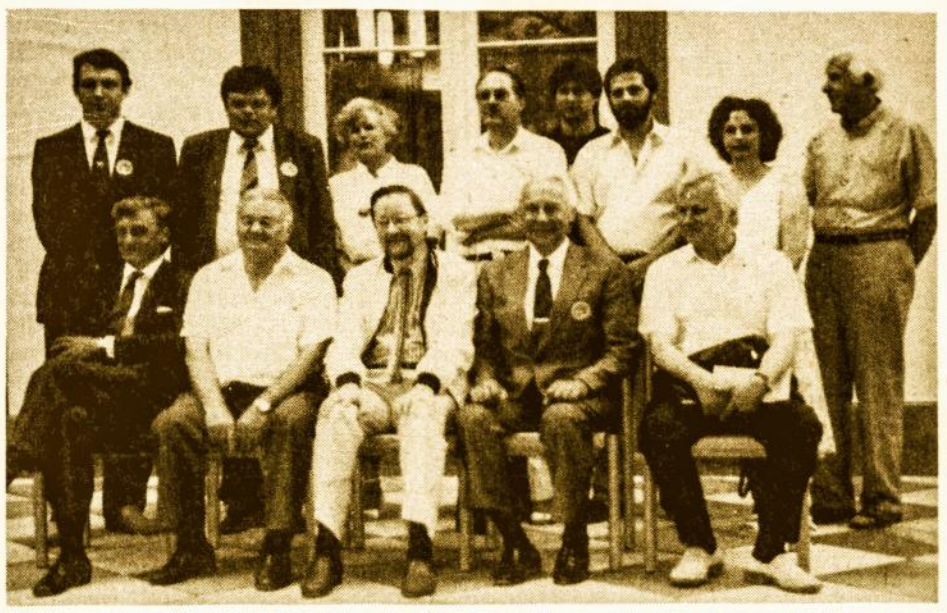

Europos LB pirmininkų ir valdybų suvažiavimas Europos lietuvių dienose birželio 25 d., Vasario 16 gimnazijoje, Vokietijoje. Iš kairės (priekyje): R. Bačkis (Prancūzija), J. Sabas (Vokietija), V. Landsbergis (Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio pirmininkas), dr. V. Bieliauskas (PLB pirmininkas), J. Alkis (D. Britanija). Antroje eilėje iš kairės: A. Juozaitis (LPS Seimo tarybos narys), A. Šmitas, G. Landsbergienė, V. Bartusevičius, T. Bartusevičius (VLJS pirmininkas), A. Šiugždinis, E. Tesnau ir J. Lukošius.

Foto M. Šmitienės

PAGERBĖ KUN. A. SVARINSKĄ

Buvusiam sąžinės kaliniui ir Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto nariui-steigėjui, Lietuvos kunigui Alfonsui Svarinskui birželio 28 d., JAV viceprezidentas Dan Quayle įteikė Pueblo instituto Laisvės žymenį.

Puebla institutas yra privati, nuo 1983 metų Vašingtone veikianti katalikų pasauliečių žmogaus teisių organizacija, kuri gina religinę laisvę. Lietuvių Katalikų Religinei Šalpai pasiūlius kun. Svarinsko kandidatūrą į Laisvės Žymenio laureatus, Pueblo institutas jį pasirinko pirmuoju šios premijos laimėtoju „išreikšti padėką už jo auką ginant religinę laisvę“.

Kun. Svarinskas iškalėjo 21 metus sovietų lageriuose už religinės laisvės gynimą. Sovietų valdžia pernai liepos mėnesį paleido Viduklės kleboną iš tremties, su sąlyga, kad jis išvyks į Vakarų Vokietiją. Š.m. gegužės mėnesį, kunigui lankantis Amerikoje, sovietinė valdžia jam panaikino teistumą, pripažindama, kad kun. Svarinskas buvo neteisingai nubaustas.

Į pagerbimą JAV Senato įstaigų salėje susirinko Amerikos Kongreso nariai (žmogaus teisių pakomisės pirmininkai kongresmenas Tom Lantos ir kongresmenas John Porter bei Lietuvos religinės laisvės pakomisės pirmininkas kongresmenas John Miller — pastarieji du iškilmių metu pasveikino kun. Svarinską), dvasininkijos atstovai (vyskupas Edward Herman iš Vašingtono arkivyskupijos ir prel. Giovanni Tenucci, suteikęs Vatikano nuncijaus palaiminimą), žmogaus teisių grupių darbuotojai, Lietuvos atstovas Vašingtone ir prie Šventojo Sosto Stasys Lozoraitis, lietuvių bendruomenės veikėjai.

Tautiniais rūbais apsirengusių lietuvių vaikų chorui sugiedojus Amerikos ir Lietuvos tautinius himnus, kanklėmis pritariant Emilijai Sakadolskienei, programai toliau vadovavo Pueblo instituto valdybos narys, katalikų teologas ir autorius George Weigel. Pasveikinęs kun. Svarinską kaip vieną iš didžiųjų tikėjimo ir laisvės gynėjų dvidešimtajame amžiuje, jis prie mikrofono pakvietė JAV viceprezidentą Dan Quayle.

Įteikdamas kun. Svarinskui Pueblos instituto žymenį, viceprezidentas Quayle pastebėjo, kad pastaraisiais metais pasaulis stebisi lietuvių tautos atgimimu.

„Jungtinės Valstijos, kaip žinote, jau pusšimtį metų atsisako pripažinti jų priverstinį inkorporavimą į ne jų sudarytą sąjungą. Kartu su jais mes laukiame dienos, kai Lietuva atgims laisvėje“, sakė viceprezidentas. Jis toliau pastebėjo, jog pagerbiant kun. Svarinską, pagerbiami ir visi tie, kurie, anot jo, drąsiai stoja už vėliavą, kuri buvo uždrausta, bet dabar vėl didingai plevėsuoja.

Tardamas padėkos žodį, kun. Svarinskas vėl prisiminė visus savo tautiečius, kenčiančius dėl įsitikinimų:

„Nuoširdžiai dėkoju Pueblo instituto vadovams, kad jie suteikė man žymenį, bet ne man šitas žnklas, nes aš esu tiktai kunigas ir atlikau savo pareigą. Šitas žymenys priklauso šimtams ir tūkstančiams, kurie kovojo už Dievą ir savo religinius įsitikinimus, kurie kovojo, kentėjo, žuvo ir kartais po 40 metų lageriuose suluošinti grįždavo namo, bet savųjų nebesurasdavo“.

Kun. Svarinskas savo žodyje užtarė ir Baltarusijos bei Ukrainos katalikus, kurių sąlygos itin sunkios. Jis taip pat pastebėjo, jog sovietų valdžia, nors ir stengiasi parodyti žmogišką veidą, lig šiol nėra panaikinusi nei vieno įstatymo, kuris vargina tikinčiuosius ar bažnyčią. Savo kalboje, o taip pat ir atskirame raštiškame memorandume viceprezidentui, kun. Svarinskas pabrėžė, kokią didelę įtaką turi Amerika, ginant žmogaus teises pasaulyje. Jis padėkojo už stiprią paramą ir paprašė pagalbos, siekiant panaikinti Molotovo-Ribbentropo pakto padarinius:

„Mes kreipiamės į Amerikos vyriausybę, Katalikų Bažnyčią ir visus geros valios žmones, kad mums padėtų kelyje į laisvę. Paveikite Tarybų Sąjungos ir Vokietijos vyriausybes, kad jos anuliuotų Ribbentropo-Molotovo paktą ir paskelbtų jį negaliojančiu nuo pat pradžios. Tegu Dievas atlygina visiems už padarytą gerą darbą, už daromą ir už būsimą gerą darbą, už daromą ir už būsimą darbą mūsų kelyje į laisvę. O mes malda ir palaimintu žodžiu minėsime jus“.

Sveikinimus kun. Svarinskui taip pat pasiuntė trys Amerikos kardinolai.

Vakare Lietuvos pasiuntinybėje surengtas priėmimas kun. Svarinskui pagerbti, kuriame dalyvavo Valstybės departamento atstovai, Helsinkio komisijos darbuotojai ir gausus būrys lietuvių, įskaitant — Ateitininkų Federacijos vadą Juozą Polikaitį, atvykusį iš Čikagos.

LIC

LIETUVOJE

Savarankiška Rašytojų Sąjunga

Birželio 7 dieną Vilniuje įvyko Lietuvos rašytojų devintasis, neeilinis suvažiavimas, kuris priėmė naujus sąjungos įstatus. Lietuvos rašytojų sąjunga tapo prozininkų, poetų, dramaturgų, vertėjų, literatūros kritikų ir mokslininkų savanoriška bei savarankiška organizacija. Suvažiavime dalyvavęs LKP CK sekretorius Valerijonas Baltrūnas pasakė: „Mes remiame savarankiškos Rašytojų sąjungos idėją ir esame psirengę jai teikti ir moralinę, ir materialinę paramą. Iš visos širdies sakome: tegul mūsų literatūra dirba Lietuvos naudai ir jos žmonių gėrybei“.

Nutraukė bado streiką

Tiesa (VI.8) pranešė, kad LTSR Aukščiausios Tarybos specialiai komisijai nutarus ištirti Petro Cidziko, Politinių kalinių gelbėjimo komiteto nario, bado streiko priežastį, ir patenkinus dalį jo keltų reikalavimų, P. Cidzikas bado streiką nutraukė.

Išrinktas ŽŪA rektorius

Po pusantro mėnesio trukusios rinkiminės kampanijos, naujuoju Lietuvos žemės ūkio akademijos rektoriumi išrinktas docentas Rimantas Urbonas. Rinkimams buvo iškelta vienuolika kandidatų. Keliems kandidatams atsisakius, todėl į biuletenį slaptam balsavimui buvo įrašytos tik keturios pavardės: doc. V. Šlapakauskas, prof. A. Kusta, prof. J. Petrulis ir doc. R. Urbonas. Nė vienam negavus 50 nuošimčių balsų, paskutiniam balsavimui liko tik dvi pavardės: R. Urbono ir V. Šlapakausko. Pirmasis gavo 53 nuošimčius balsų, antras — 43 nuošimčius. Buvęs redaktorius J. Dromantas atsisakė savo pareigų, bet lieka dirbti akademijoje.

Rimantas Urbonas gimė 1935 metais. Baigė Lietuvos žemės ūkio akademiją ir nuo 1963 m. pradėjo dirbti akademijoje asistentu, vėliau docentu ir hidromelioracijos bei žemėtvarkos fakulteto dekanu. Žmona — Marytė, turi du sūnus.

Amerikiečiai lankosi Lietuvoje

Lietuvoje lankėsi grupė JAV specialistų, kurie tarėsi dėl galimybių bendradarbiauti prekybos ir pramonės srityje. Vilniuje įvyko susitikimas su Klivelando I tarptautinio banko viceprezidentu Rimantu Aukštuoliu, investicijų firmos ir kredito unijos „Kasa“ viceprezidentu Vytautu Alksniu, prekybos konsultantu Jonu Pabedinsku, aviacijos firmos „Argotech“ viceprezidentu Romualdu Bubliu, statybinės firmos atstovu Bruteniu Veitu ir kelių statybos inžinieriumi Antanu Puliku. Amerikiečiai pažadėjo užsakyti Lietuvai įvairių katalogų, prekybos žurnalų ir kitos spaudos.

Susitikime dalyvavo LTSR Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotojas V. Kazakevičius, LTSR valstybinio plano komiteto pirmininkas V. Šarka ir kiti aukšti pareigūnai.

Tarptautinė komisija Ignalinoje

Birželio 8 d. Ignalinos atominėje elektrinėje baigė darbą Tarptautinės Atominės Energijos Agentūros atstovai, atvykę susipažinti su elektrine, jos statybos ir eksploatavimo istorija bei dokumentacija. Specialistai tris dienas nagrinėjo AE buvusias avarijas, galėjusias turėti įtakos elektrinės saugiam darbui.

Dalį jų surinktos medžiagos ištirs specialistai ir šių metų lapkričio mėnesį į Sniečkų atvyks ekspertų komisija pagrindiniam ištyrimui.

Atvyko gydytis

Tarp Rytų Berlyno ir Vilniaus veikia tiesioginė keleivinių lėktuvų linija. Pastaruoju laiku ta linija pasinaudojo Vakarų Berlyne gyvenantis mūsų tautietis, garsus kolekcionierius Mykolas Žilinskas. Jis atvyko į Lietuvą gydytis.

Mykolas Žilinskas gimė 1904 m., 1925 m. baigė Kauno „Aušros“ berniukų gimnaziją ir 1929 m. Lietuvos universiteto humanitarinį fakultetą. Nuo 1936 iki 1940 m. buvo Ministrų Tarybos kanceliarijos viršininku ir Vyr. žinių redaktoriumi. Pokariniais metais padovanojo Lietuvai daug vertingų dailės darbų.

SVEIKINAME VILNIAUS MENININKUS ATVYKUSIUS Į D. BRITANIJĄ

Lietuvos Atstovybė Vašingtone

Trys Pabaltijo kraštai jau prieš daug metų yra praradę savo nepriklausomybę, bet jų valstybinės vėliavos niekada nebuvo nuleistos prie jų diplomatinių atstovybių Vašingtone, kur jos ir šiandien tebeplevėsuoja, liudydamos, kad amerikiečių vyriausybė niekad nepripažino teisėtu Lietuvos, Latvijos ir Estijos prievartinio įjungimo į Sovietų Sąjungą, kuris buvo įvykdytas sovietų ir nacių slapto susitarimo pagrindu. Taip rašo didžiosios amerikiečių spaudos agentūros „Associated Press" korespondentas ilgame pranešime apie trijų Pabaltijo kraštu diplomatines atstovybes Jungtinių Amerikos Valstybių sostinėje. Pabaltiečiam diplomatam, rašo žurnalistas, yra suteikiamos tos pačios teisės ir privilegijos, kaip ir visų kitų pasaulio nepriklausomų valstybių diplomatiniam atstovui Vašingtone. Valstybės departamente yra Pabaltijo reikalų skyrius, kuris rūpinasi įvairiais tuos kraštus liečiančiais reikalais ir atidžiai seka padėties vystimąsi Pabaltyjyje. Pastaruoju laiku įvykę pasikeitimai Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje, toliau rašo amerikietis žurnalistas, sukėlė naujų vilčių pabaltiečiam diplomatam ir drauge žymiai didesnį susidomėjimą Pabaltiju amerikiečių visuomenėje. Lietuvos diplomatinis atstovas Stasys Lozoraitis junnioras pažymėjo žurnalistui, kad vien šiais metais beveik aštuoni šimtai amerikiečių moksleivių ir studentų aplankė Lietuvos atstovybę, domėdamiesi padėtimi Lietuvoje, lietuvių tautos nuotaikomis ir viltimis atkurti nepriklausomą valstybę. Taip pat ir žurnalistai, mokslo žmonės bei kiti amerikiečiai ateina į atstovybę gauti dokumentinės medžiagos apie Lietuvą. Pokalbiuose su lankytojais aš jiems sakau, pažymėjo Lozoraitis Associated Press korespondentui, kad sovietams yra visiškai nenaudinga laikyti Lietuvą priespaudoje. Laisva ir ekonominiai klėstinti Lietuva jiems būtų žymiai naudingesnė. Lietuva Sovietų Sąjungai galėtų būti tai, kas Hongkongas yra Kinijai, būtent, tam tikras tiltas į Vakarus. Atsakydamas į žurnalisto būkštavimus, kad Lietuvoje vykstantis persitvarkymas galįs būti staiga sustabdytas, Lietuvos atstovas atsakė, jog jau būtų sunku panaikinti visa tai, kas atsiekta. Mūsų padaryti žingsniai pirmyn, pažymėjo atstovas, galėtų būti ir sustabdyti, bet būtų nebeįmanoma tautos nustumti atgal į tamsią praeitį. Lozoraitis atkreipė amerikiečio žurnalisto dėmesį, kad atstovybę Vašingtone dabar vis dažniau aplanko ir iš Lietuvos atvykstantys tautiečiai, ypač jaunimas. Dažnos tautiečių grupės trokšta bent nusifotografuoti prie ant namų plevėsuojančios Lietuvos trispalvės. Amerikietis žurnalistas baigdamas pranešimą rašo, jog trijų Pabaltijo valstybių diplomatinės atstovybės Vašingtone, o taip pat konsulatai kituose Amerikos miestuose, tebeišduoda nepriklausomų Pabaltijo valstybių užsienio pasus.

Ass.P

K R E I P I M A S I S

Į visus mūsų išeivijos lietuvius

Lietuvoje atliekamas labai svarbus darbas. Speciali komisija, veikianti prie Lietuvos Mokslų Akademijos, renka duomenis apie Sibiro tremtyje, kalėjimuose ir lageriuose be kaltės atsidūrusius Lietuvos gyventojus ir apie tuos, kurie tame genocido pragare mirė arba buvo nužudyti.

Komisija iš įvairių Lietuvos vietų jau gavo dešimtis tūkstančių laiškų, kurių visuma tiesiog stulbina savo unikalumu. Pavieniai laiškai gaunami ir iš Amerikos bei Kanados. Visa tai yra neįkainuojamas turtas Lietuvos okupacijos istorijai ir mūsų tautos kankinių atminimo įamžinimui.

Renkami duomenys ir apie tų nusikaltimų vykdytojus. Sudarytoji vyriausybinė komisija tiems nusikaltimams tirti jau iškėlė eilę baudžiamųjų bylų.

Ar mes galime pasilikti abejingi tokiame svarbiame reikale? Išeivijoje nėra nei vieno lietuvio, kuris savo turimomis žiniomis negalėtų praturtinti šį mūsų tautos tragiškos lemties archyvą. Pagaliau, padaryti įnašą į tuos Lietuvos istorijos puslapius yra kiekvieno mūsų pareiga, nes ten „liaudies priešais" buvo laikomi ir tie, kurių gimines ir draugus karo sukūriai nubloškė į Vakarus.

Visi kviečiami susikaupti ir atsakyti į sekančius anketos klausimus apie jums žinomas okupacijos ir teroro aukas:

1. Pavardė, vardas, tėvo vardas.
2. Gimimo metai ir vieta.
3. Socialinė padėtis iki trėmimo, arešto.
4. Iš kur ištremtas? Kur suimtas?
5. Kada ištremtas, suimtas?
6. Ištrėmimo, įkalinimo vietos.
7. Ar palaikė ryšius su Lietuva?
8. Kada į Lietuvą sugrįžo ir iš kur?
9. Ar buvo trukdymų sugrįžimui, darbo ir buto gavimui?
10. Mirimo data ir vieta.
11. Jeigu reabilituotas, tai kada?
12. Kitos žinios, kurias norėtumėte pateikti.

Anketiniai duomenys kiekvienam asmeniui užpildomi atskirai. Nurodykite ir savo adresą.

Laiškus su atsakymais į šios anketos klausimus siųskite sekančiais adresais: Dr. Mečys Laurinkus, MA Sociologijos ir teisės institutas, 232600 Vilnius, Mičiurno gt. 1/46, Lietuvos TSR.

Dr. V. Skuodis, Lithuanian Research and Studies Center, 56th Street and Claremont Ave., Chicago, Ill 60636, U.S.A.

Siųsdami laiškus į Lietuvą, jų kopijas atsiųskite ir į Lituanistikos tyrimų ir studijų centrą.

Šiame svarbiame reikale kviečiame parodyti pavyzdį Pasaulio Lietuvių Bendruomenės bei jos kraštų valdybos ir įvairios kitos išeivijos lietuvių organizacijos.

Vytautas Skuodis
LTSC mokslinis bendradarbis
1989 m. birželio mėn. 14 d.

RUSAS RUSUI NETIKI

Žymusis rusas žmogaus teisių gynėjas ir dabar liaudies deputatas, akademikas Andrei Sacharovas, kalbėdamas Londone karališkame tarptautinių reikalų institute, blaiviai aptarė dabartinę sudėtingą padėtį Sovietų Sąjungoje, drauge įspėdamas Vakarus susilaikyti nuo per didelio optimizmo vertinant Gorbačiovo vykdomą pertvarkos politiką ir ja aklai nepasitikėti. Sacharovo įsitikinimu, Sovietų Sąjunga dabar yra kryžkelėje, ateitis tebėra neaiški ir dar negalima atmesti galimybės, kad konservatoriai sustabdys naująjį politinį kursą. Dėl to nebūtų tikslu, kalbėjo Sacharovas, jei Vakarai dabar per plačiai atsivertų Sovietų Sąjungai. Reikia palaukti esminių politinių reformų pravedimo Sovietų Sąjungoje. Jas betgi galėtų sutrukdyti besaikis ekonominės pagalbos tiekimas sovietams. Sacharovo įsitikinimu, šiuo metu Vakarų pagalba Sovietų Sąjungai yra kaip vandens pilimas į smėlį. Sacharovas savo kalboje labai kritiškai išsireiškė apie komunistinę sistemą. Jis pažymėjo, kad Sovietų Sąjunga yra viena iš paskutinių, jei ne pati paskutinioji kolonijinė valstybė pasaulyje, kad komunistinis režimas per 72 metus pareikalavo dešimčių milijonų žmonių aukų ir privedė kraštą prie visiško bankroto, socialinės krizės, sunkiai išsprendžiamų tautinių problemų. Jei visa tai nebus išspręsta, pažymėjo Sacharovas, Sovietų Sąjunga neišvengiamai sužlugs.

Sussex ir Oksfordo universitetai šiomis dienomis Sacharovui suteikė garbės daktaro laipsnius. Akademiką taip patpriimė britų ministrė pirmininkė Margaret Thatcher.

VAT.R

PRISIKĖLĖ TRYS KRYŽIAI

Nesuskaitomi tūkstančiai žmonių užpildė Kalnų parką ir Trijų Kryžių Kalno pašlaitę. Po pamaldų Tremtinių Koplyčioje Vilniaus arkikatedrojebazilikoje, kurioje arkivyskupas Steponavičius pašventino altorių ir meldėsi už gyvus ir mirusius tremtinius, atkeliavo kardinolas Sladkevičius, arkivyskupas Steponavičius, vyskupas Antanas Vaičius, vyskupas Juozas Žemaitis, vyskupas Vladas Michelevičius, vyskupas Juozapas Matulaitis.

Aplankę atkastus Tris Kryžius, jų viršūnes paklotas antkalnėje, susikaupė ilgą minutę. Prie jų daug gėlių ir žvakių. Tada jie kopė į Kryžių Kalno viršūnę, kur linguoja medžiai, šnara jų lapai, saulė dosniai žeria šviesą ir šilumą ir visų mintyse tie ešelonai, kurie lygiai prieš 48 metus čia netoliese — Naujoje Vilnioje — persirikiuodami buvo pasirengę gabenti mūsų tėvus, motinas, brolius ir seseris į tolimus, nežinomus kraštus, kur daugelio laukė skaudi mirtis. Ir susimąstome — ar daug buvo tą dieną žmonių užkaltuose vagonuose ir mūsų, tuo tarpu dar gatvėmis vaikštinėjančių, dar sugrįžtančių į savo namus, bet nežinančių kaip ilgam, kurie būtume tikėję, kad ateis šitokia birželio 14-ji. Dar prieš dvejus metus ji buvo uždrausta ir nusikalstama. Praėjusiais metais tik su vargais pradėta viešiau minėti. Ir štai, prisikelia Trys Kryžiai. Architektų Sąjungos žmonės, Architektų Sąjungos Projektų Organizacija su didžiausiu stropumu, pagal senas nuotraukas ir piešinius, pagal išlikusius fragmentus — smulkiai, tiksliai atkūrė jų išvaizdą, padėtį ir patys suorganizavo darbininkų kooperatyvą, inžinieriaus Šilgalio brigadą, kuri tą didžiulį darbą, palyginti trumpu laiku ir tobulai atliko. Ant tų pačių pamatų, kaip kadaise, vėl atkilo Trys balti spindintys Kryžiai — žvelgiantys į miestą ir miestas iš įvairiausių taškų vėl žvelgia į Tris Kryžius.

Susirinkę žmonės sako: „Dar vienas stebuklas". Turbūt nereikėjo ir aiškinti ką tai riškia: ilgą laiką ateistine save laikiusia valstybėje vėl iskyla Trys Kryžiai virš miesto. Tie Kryžiai jungia mus su tolima praeitimi. Legenda sako, kad ant to kalno buvo nukryžiuoti penki pranciškonų vienuoliai — Didžiojo Kunigaikščio Gedimino laikais, be abejo, nesant Gediminui namie, nes jis buvo didelis tolerantas ir pats jau linko į krikštą. Rusų metraščiai net sako, kad jis ne savo mirtimi miręs ir ne mūšyje, o buvęs pagonių nužudytas už tai, kad jau buvo pasiryžęs krikštytis. Bet kada nors, kokio žygio metu, kada kunigaikščio nebuvo, kada vietos miesto valdžia galėjo būti nebudri, galėjo ir įvykti toks susidorojimas su pranciškonų vienuoliais. Taip atsitiko ir su trimis lietuviais stačiatikiais, kurių palaikai dabar gerbiami Šventosios Dvasios vienuolyno požemyje.

Tą kalną jau seniai puošia Kryžiai. Labai senos graviūros, paveikslai vaizduojantys Vilniaus panoramą visuomet juos žymi. Šios formos Trijų Kryžių kompozicija buvo suprojektuota gabaus žemaičių architekto Antano Vivulskio, kuris projektavo ir Šiluvos koplyčią. Žuvo jis Vilniuje, buvo lenkų savanoris, mirė nusišaldęs, jaunam skautukui atidavęs paltą, kai tas turėjo budėti. Jis buvo suprojektavęs ir Švenčiausios Jėzaus Širdies grandijozinę bažnyčią Vilniuje, kurios nebuvo įstengta pastatyti per pusę amžiaus ir galiausiai ten yra įrengti Statybininkų Kultūros Namai, kur kartais būna smulkios sporto varžybos.

Kardinolas pradėjo labai turiningas Kryžiaus šventinimo maldas primenančias tai, kad Kristaus meilė, amžina Tėvo meilė davė žmonijai išganymą per medį, nuo kurio žmogus klystantis buvo nusiskynęs sau pražūtį. Meldė, kad Kryžius būtų mums paguoda, meldė, kad po Kryžiumi atėję mes galėtume savo nuodėmes išpažinti ir iš jų išsivaduoti, kad būtų mūsų stiprybė, mūsų išdidumo tvardymo priemonė, mūsų meilės skatintojas. Meldė, kad Kristaus kančios nuopelnais mes pasiektume laimingą amžinybę. Eidamas aplinkui apšlakstė Trijų Kryžių paminklą, o tuo metu arkikatedros-bazilikos choras giedojo „Kryžiau šventas". Aktorius Laimonas Noreika skaitė Bernardo Brazdžionio eilėraštį „Tremtinio malda" — dar mažai čia girdėtą. Pabaigoje — „Apsaugok Aukščiausias tą mylimą šalį". Po to žmonės labai lėtai skirstėsi: vieniems nulipant, kiti vėl norėjo kopti, net buvo prašomi per garsintuvus nesispausti, nepažeisti ką tik supintų vartelių. Pačioje minioje suskambėjo „Lietuva brangi" — jauni ir suaugusieji dainavo. Iš atminties, puikiai mokanti žodžius, ją dainavo maža mergytė. Tūkstantinėje minioje vyravo rimtis, ramybė ir susikaupimas. Atsigręžę į miesto pusę galėjome matyti, kad ir katedros aištėje buvo susirinkusi minia. Trijų Kryžių kalnas, Kalnų Parkas ir katedros aikštė — kartu susikaupę šiam reikšmingam momentui, kaip labai daug žadančiam ir mūsų ateičiai. Ir tariame su Maironiu: „Laikai jau mainos, buvo pikti — nušvis kiti Lietuvai mūsų Tėvynei".

Kun. V. Aliulis. *VAT.R*

BŪKIME BLAIVI TAUTA

Lietuvos Katalikų Bažnyčios Ganytojų žodis kunigams ir tikintiesiems.

„Broliai, jūs esate pašaukti laisvei! Tiktai dėl šios laisvės nepataikaukite kūnui, mat kūno geismai prieštaringi dvasiais, o dvasios — kūnui, jie vienas kitam priešingi, todėl jūs nedarote, kaip norėtumėte" (Gal. 5, 13a. — 17). Sukurdamas žmogų panašų į save, Dievas jį apdovanojo tokia neįkainuojama vertybe, kaip laisvė. Žmogus tą laisvę įgyvendina visose gyvenimo plotmėse: dvasinėje — laisvai bendraudamas su Dievu, moralinėje — kurdamas ir pasirinkdamas gėrį, politinėje — visuomenės pagalba išreikšdamas save, ekonominėje — laisvai dalyvaudamas vertybių kūrime ir jomis naudodamasis. Žmogus tuo laimingesnis, kuo labiau esti laisvas. Ir atvirkščiai, baisi nelaimė yra laisvės praradimas, o nuodėmės nelaisvė yra dar baisesnė, nes ji pavergia žmogų pačiose jo būtybės gelmėse. Viena iš labiausiai naikinančių žmogaus asmenybę ir laisvę ydų yra girtuoklystė.

Girtas žmogus yra apgailėtinas vergas. Jis negali pakilti iki bendravimo su Dievu, nes aptemdęs protą, sunaikinęs valią, praranda su Dievu bendraujančią savosios prigimties dalį, priartėdamas prie tos kūrinijos, kuri gyvena vien pojūčiais ir instinktais. Dievo atžvilgiu jis lieka vienišas. Taip pat dėl alkoholio poveikio psichikai, degraduojant jo asmenybei, suyra abipusiai ryšiai su visuomene. Visi interesai ir visi motyvai tarnauja vienam tikslui — pasigerti. Girtuoklis ne tik Dievo, bet ir žmogaus atžvilgiu vienišas. Alkoholikas neišvengiamai parazituoja visuomenėje ir šeimoje. Tauta praranda talentus, netenka taip reikalingų gerų darbininkų, neša girtuoklių ir dėl girtavimo kilusių ligų naštą, kuri ypač gausėja dėl daug kartų padidėjusio išsigimimų skaičiaus. Dėl girtavimo žūsta ir kenčia nekalti žmonės, daugėja nusikaltimų, persipildo kalėjimai. Vis didesnė našta tampa alkoholikų atsilikusių vaikų auklėjimas. Juk eidamas girtavimo keliu, tampa nepajėgus žmogiškai gyventi, vykdyti žmogiškumo pareigas, ugdyti savo asmenybę. Savo parazitavimu varžo kitų laisvę, eikvoja jų jėgas, atitraukia nuo kilnių uždavinių net niekuo dėtus artimuosius, visą aplinką pririšdamai prie savo vergystės. Pirmiausiai ir labiausiai nuo to nukenčia šeima. Galima pasakyti, kad svaigalų upės išsilieja į ašarų jūras, girtuoklių džiaugsmas virsta motinų ir nekaltų vaikelių skausmu, o girtuoklis namuose tampa nepakeliama našta, dažniausia skyrybų priežastimi. Kiekvienas girtuoklis prie savo vergystės pririša visą šeimą. O šeimos šventumas, darna ir grožis yra tautos dvasinio gyvenimo šaltinis. Su liūdesiu matome, kad Lietuvos tauta šiandien jau geria užnuodyto šaltinio vandenį. Neįmanoma, kad prisigėrusi tauta taptų ir išliktų laisva.

Tačiau nereikia nusiminti. Lietuvių tauta jau yra kartą atgimusi iš girtuoklystės maro Valančiaus laikais! Ir šiandien ją gali prikelti ryžtingas ir atkaklus Dievo vaikų laisvės troškimas. Bažnyčia kviečia vaduotis iš tos nelaimės, kuriai esame patys save pavergę. Lietuvių tauta vėl turi tapti blaivia tauta. Bažnyčia į šią laisvę kviečia pirmiausiai savo tikinčius vaikus, o taip pat ir visus geros valios žmones!

Norint laimėti šią kovą reikalinga visiška jaunimo abstencija iki pat pilnametybės. Ši nuostata turi būti įvesta kaip privaloma visose katalikiškose jaunimo organizacijose. Šalia kitų savo uždavinių jos turi skleisti blaivybės įdėją. Blaivybė turi tapti kiekvieno kataliko gyvenimo norma ir tradicija. Krikščionis katalikas niekada neturi pasigerti pats ir nesudaryti sąlygų pasigerti kitiems. Gėrimas neturi būti tikinčiųjų susibūrimo priežastimi, tikslu, svarbiausia įvykio dalimi. Visiškai neleistinas alkoholio vartojimas religinių susibūrimų metu. Visose parapijose kaip bendra norma turi tapti svaigalų nevartojimas krikščioniškose laidotuvėse bei mirusiųjų minėjimuose, atlaiduose ar religinėse šventėse. Krikštynose ir vestuvėse, stengtis dalintis susitikimo ir bendravimo džiaugsmu, neteikiant pirmumo svaiginimosi svaiguliui — troškuliui. Visiška abstinencija gavėnios ar advento pasninkų metu. Blaivybės ir abstinencijos pavyzdį pirmieji rodys dvasiškiai, jaunimo vadai ir mokytojai. Perspėjame namų ir vaišių šeimininkus, ypač moteris, kad niekur primygtinai nebūtų raginama gerti — nei tiesiogiai, nei sąmojais, nei dainomis. Stenkimės šviestis ir šviesti kitus antialkoholine kryptimi, naudojantis literatūra, paskaitomis, blaivybės akcijomis ir visomis galimomis priemonėmis. Kunigai tesako atitinkamus pamokslus ir atsižvelgia į šį uždavinį katekizuodami vaikus. Blaivybės programą teįtraukia į savo uždavinius visi, ypač jaunimo, katalikiški judėjimai bei organizacijos. Pasiaukokime remti visus, ypač katalikiškus, judėjimus blaivybei platinti. Neužmirškime nuoširdžios, ypač bendros, maldos šia intencija!

Blaivumas, kaip vidinis ir esminis žmogaus išsilavinimas, yra pirmutinė visokios laisvės sąlyga. Vien formali išorinė, politinė ar ekonominė laisvė problemos pilnai neišsprendžia. Mes turime nugalėti vergystės dvasią savyje. Tik tapę savo vidumi laisvi bendravimui su Dievu, galėsime laisvai pasiaukoti artimo ir tautos meilei, subrandinti ir įgyvendinti tikrą kiekvieno asmens ir tautos išsilaisvinimą.

Dievas telaimina kiekvieną, pasiryžusį aukotis šiems kilniems uždaviniams, o Motina Marija tegul gelbsti ir globoja savo žemės vaikus, dangiška galia laiduodama jiems sėkmę!

1989 m. gegužės 12 d.

Juozo Kazalupsko, gyv. Kaune, Mažoji g-vė 1-10, Lietuvos TSR

KREIPIMASIS

Mano sūnus Darius Kazalupskas, gimęs 1969.X.9, dėl tautinių ir religinių įsitikinimų atsisakė tarnauti okupacinėje kariuomenėje. Pagal tarptautinės teisės nuostatus okupuotų kraštų vyrai negali būti imami į kariuomenę, o pagal SNO Visuotinę Žmogaus tesių Deklaraciją turi būti atsižvelgiama į religinius įsitikinimus, nes tarybinėje armijoje nėra tam sąlygų, juo labiau — tikintieji diskriminuojami.

1989 IV.28 pas Darių Kazalupską į namus atvažiavo Kauno miesto Požėlos rajono karinio komisariato atstovas, kuris, nepateikęs jokių asmens dokumentų, grasino, įžeidinėjo, reikalavo, kad mano sūnus tarnautų kariuomenėje. Kitą dieną Darius buvo iškviestas į Kauno miesto Požėlos rajono karinį komisariatą, kur pats komisaras papulkininkis Kliagin Vladimir tarde, grasino, darė moralinį spaudimą.

1989.V. 4 vėl atvyko neaiškūs asmenys ir išsivedė Darių. Ir vėl komisaro Kliagin ir dar septynių asmenų riksmai, grasinimai. Netoli mūsų namų atsirado mašina su nepažįstamais vyriškiais, kurie intensyviai sekė Darių.

1989.V.13 Darių Kazalupską išveže į prievartinę tarnybą. Medicinėje komisijoje mano sūnui pasakė: „Galvą turi, ausis turi — karinei tarnybai tinkamas".

Darius dabar tarnauja Tolimuosiuose Rytuose, Sachaline, 03104 „E" kariniame dalinyje. Laiškuose sūnus nuolat skundžiasi pablogėjusia sveikata: „Man su sveikata kuo tolyn, tuo silpnyn, bet jie nieko neranda, čia patikrino pulsą, kraujo spaudimą, paklausė širdį ir sakė, kad sveikas, atsisako tyrimus atlikti ir gydyt, bet tikrai silpna, skaudą širdį ir tirpsta viskas, ypač kairė pusė, o jie netiki. 1989.V.29". Toliau Darius skundžiasi, kad svaigsta galva, keletą kartų neteko sąmonės. Pablogėjusi sveikata ir karinės vadovybės abejingumas, nenoras gydyti sūnaus kelia mums nerimą. Siuntėm kelias telegramas karinio dalinio vadovybei, bet atgarsio jokio. Kodėl mūsų sūnus turi tarnauti okupacinėje kariuomenėje, kuri žaloja dvasiškai ir fiziškai? Ar TSRS nebegalioja tarptautinės sutartys ir įsipareigojimai?

Mielieji žmonės, padėkite, kad kiek galima greičiau būtų sudarytos sąlygos Dariaus gydymui Lietuvoje.

J. Kazalupskas
Kaunas, 1989.VI.10

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Seimo tarybai, Lietuvos krikščionių demokratų partijai, Lietuvos žmogaus teisių asociacijai, Masinės informacijos priemonėm. *SIA*

VARŠUVOS SUKILIMAS

1944 m. — taigi prieš 45 metus — rugpjūčio mėn. 1 d. apie 4 val. 10 min. ryte ir tik 13 val. prieš lenkų sukilimą Varšuvoje (jis prasidėjo 16.30 val.) raudonosios armijos II-ji šarvuotoji divizija puolė vermachto dalinius Varšuvos linkme. Deja, netrukus gautas įsakymas puolimą sustabdyti, kadangi prie Radzymino (apie 20 km. nuo Varšuvos) raudonosios armijos šarvuočiai patyrė skaudų pralaimėjimą. Tačiau tikėtasi, kad raudonoji armija netrukus vėl pereis į puolimą, kartu išlaisvindama Lenkijos sostinę.

Rugpjūčio mėn 3 d. Stalinas pareiškė, kad jis nelaukė tame ruože tokio vokiečių pasipriešinimo. Tas kelia jam daug rūpesčių. Tačiau jis tikisi, kad Varšuva netrukus bus išlaisvinta. Dar tą pačią dieną, susitikęs su min. pirm. Mikolaičiku jis pasiūlė išmesti parašiutininkus Varšuvoje bei padėti lenkų krašto armijai oriniais puolimais.

Tuo tarpu, I-ji Gudijos fronto karinė vadovybė sudarė naują Varšuvos operacijos projektą, pasiųsdama jį Maskvon. Planas numatė rugpjūčio mėn 10-12 d.d. iš šiaurės ir pietų apsupti Lenkijos sostinę.

Kaip sovietai reagavo į Varšuvos sukilimą? Pasirodo, kad vyriausybė nebuvo apsisprendusi galvodama, kad sukilimas po kelių dienų bus numalšintas arba jis visiškai nepavyks, bus tikras fiasko. Tad Stalinas paėmė laukimo poziciją. Bet sukilimas — tikra laisvės kova — įsiliepsnojo. To nelaukė ir nesitikėjo Maskva, tad visi pažadai ir liko tik pažadais.

Varšuva prašė tarybinės paramos. Rugpjūčio mėn 9 d. plk. „Monter" išsiuntė maršl. Rokosovskiui telegramą, prašydamas pagalbos ir bendradarbiavimo kariniuose veiksmuose. Deja, telegrama liko be atsakymo. Tik rugpjūčio mėn 12 d. TASS oficialiai pranešė pasikeitusią terybinės vyriausybės padėtį Varšuvos klausimu. Girdi, Lenkijos sostinės sukilimas nebuvo sukoordinuotas su tarybine vyriausybe, tad ji nesijaučia atsakominga už sukilimo pasėkmes. Min. pirm. Mikolaičikas, vardan būsimų gerų sovietinių ir lenkų santykių vėl kreipėsi į Staliną, prašydamas paramos sukilėliams. Tačiau KP sekretorius liko abejingas. Rugpjūčio mėn 16 d. jis pranešė Mikolaičikui, kad susipažinęs su visa padėtimi jis priėjo išvados, kad kova Varšuvoje yra „nerūpestingas sumanymas" (beztroskim przedsięwzięciem) ir pradėtas be jo žinios. Be to, melaginga lenkų spaudos kampanija, metant kaltę tarybinės armijos vadovybei, kad ji — tarybinė armija buvo to sukilimo akstinu" — dar kartą verčia vyriausybę griežtai (stanowczo) atsiriboti nuo šios varšuvietiškos avantiūros.

Ir Londono vyriausybė visą rugpjūčio mėn. prašė Maskvos pagelbos, ypač aviacijoje, kadangi sąjungininkų skrydžiai buvo apriboti, nes be tarybinės vyriausybės sutikimo, nusileidimai sąjungininkų užfrontėje, t.y. Sov. Sąjungos orauostuose buvo neįmanomi. Rugpjūčio mėn 17 d. užsienio reikalų ministras J. Molotovas JAV ambasadoriui Harrimanui pareiškė, kad sovietinė vyriausybė nėra priešinga, jeigu amerikiečių ir anglų lėktuvai išmes ginklų ar maisto Varšuvoje, tačiau Sov. Sąjunga nesutinka, kad sąjungininkų lėktuvai nusileistų sovietų teritorijoje, kadangi sukilimas Varšuvoje yra inspiruotas Sov. Sąjungos priešų. Tokiu būdu, sovietinė vyriausybė nenori susirišti netiesioginiai ar tiesioginiai su Varšuvos avantiūra. Be to, JAV ambasadorius buvo įspėtas, kad net pašauti, sužaloti sąjungininkų lėktuvai neturi teisės nusileisti Sov. Sąjungos orauostuose. Taip pat Stalinas raštiškai pranešė Rusveltui ir Čiurčiliui, kad Sov. Sąjunga nenumato paremti lenkų kovos Varšuvoje. Maskvos vyriausybės užimtoji pozicija taip pat atsiliepė į raudonosios armijos užimtas fronto linijas, kadangi iki rugsėjo mėn. 15-24 d. pirmoji lenkų kariuomenės armija vadovaujama gen. Berlingo mėgino forsuoti Vyslą, mėginant įsitvirtinti prietilčius Černiakove ir Žolibože. Deja, puolimai baigėsi nesėkmingai. Nuostoliai buvo dideli, nes puolimuose žuvo virš 4 tūkstančiai lenkų. Gen. Berlingo puolimai buvo įvykdyti raudonosios armijos vadovybės pritarimu.

Kokios buvo sukilimo nesėkmių priežastys?

Pagrindinės dvi. Ir taip pirmoji — nenoras tarybinės vadovybės užmegzti betarpį ryšį su AK (armija krajova) daliniais. Įrodymai? Lenkų visi prašymai liko be jokio atgarsio. Antroji: maršl. Rokosovski Vyslos puolimą perkėlė aštuoniom valandom vėliau, negu kad buvo numatyta. Puolimas turėjo įvykti 4 val. 10 min., taigi prieš pat aušrą. Vokiečių žvalgybos pastebėjo, neleisdama sovietams puolimui pasiruošti. (Zbigniev Machovski, „Gazeta wyborza", 1989.VI.6.).

P.S. Sukilėliai išsilaikė iki spalio mėn. 2 d. Tai buvo didvyriška lenkų kova, kurioje dalyvavo vyrai ir moterys. Žuvo apie 200 tūkstančių žmonių. Sukilėliai — armija krajova nariai — buvo paimti nelaisvę, darbingi civiliai išvežti darbams į Vokietiją. Gera šimtinė jų pateko į Oelsą prie Breslau, geležinkelio darbams. Čia teko sau ir motinai pelnyti duoną. Laisvalaikiu lenkai daug pasakojo apie sukilimą tvirtai tikėdami, kad vokiečiai karą jau pralaimėjo. Greičiausiai iš Londono radio stoties, jų politinės žinios visuomet buvo naujausios ir patikimiausios.

K. Baronas.

SVEIKINA SOC. INTERNACIONALĄ

Lietuvos socialdemokratų partijos atkūrimo organizacinis komitetas Vilniuje raštu pasveikino Švedijos sostinėje Stockholme vykusį Socialistų Internacionalo XVIII-jį kongresą. Palinkėjęs našaus darbo, konstruktyvių bei vaisingų idėjų sprendžiant Europos ir pasaulio problemas, Lietuvos socialdemokratų partijos atkūrimo organizacinis komitetas reiškia viltį, kad kongrese nebus užmirštos kitame Baltijos krante esančios šalys — Lietuva, Latvija, Estija ir jų socialdemokratų siekiai įsijungti į Europos šalių bendriją laisvės, teisingumo ir solidarumo vardan. Šis Lietuvos socialdemokratų sveikinimas Socialistų Internacionalo kongresui Stokholme buvo pasiųstas birželio 20 dieną.

LIC

PRANCŪZIJA

OSKARO MILAŠIAUS PAGERBIMAS

Birželio mėn. pradžioje Paryžiaus priemiestyje Fontainebleau, įvyko kasmetinis poeto Oskaro Milašiaus pagerbimas jo gimtadinio proga. Pagerbimą kasmet ruošia Paryžiuje įsikūrusi „Oskaro Milašiaus Bičiulių" draugija, jungianti visus garsaus lietuvių poeto gerbėjus ir jo kūrybos mylėtojus, taip pat besirūpinanti jo raštų leidimu ir platinimu. Pagerbimas vyksta Fontainebleau, kur Oskaras Milašius praleido paskutiniuosius savo gyvenimo metus ir mirė 1939 metais.

Jau kelinti metai Oskaro Milašiaus pagerbime dalyvauja Nobelio literatūros premijos laureatas Česlovas Milosz-Milašius, kuris specialiai ta proga atvyksta iš JAV. Česlovas Milosz šiame minėjime kalbėjo apie Oskarą Milašių, nepaprastai gražiai atsiliepė apie jo apdainuotą tėvynę Lietuvą, į savo kalbą įterpdamas ir savo paties prisiminimus apie šį kraštą, kuris jam yra ypatingai brangus.

Su minėjime dalyvavusiais lietuviais Česlovas Milosz šnekėjosi lietuviškai. Pasikalbėjime jis paminėjo, kad atidžiai seka visus įvykius Lietuvoje, iškėlė Persitvarkymo Sąjūdžio atliekamą svarbų vaidmenį. Tarp lietuvių, dalyvavusių Fontainebleau įvykusiame Oskaro Milašiaus pagerbime buvo iš Olandijos atvykęs apaštalinis nuncijus arkivyskupas Audrys Bačkis, Prancūzijos LB pirmininkas Ričardas Bačkis, tos bendruomenės nariai Petras ir Žiba Klimai. Pagerbimą filmavo prancūzų televizija, kuri rngia specialią programą apie Oskarą Milašių. Ji bus perduota birželio 28 dieną. Pažymėtina, kad į šią programą bus pirmą kartą įjungti vienintėliai filmuoti Oskaro Milašiaus gyvenimo akimirksniai, kuriuos nufilmavo tuometinis Lietuvos atstovas Prancūzijoje Petras Klimas, Lietuvos atstovybės namuose Paryžiuje.

EUROPOS LIETUVIŲ DIENOS VOKIETIJOJE

DBLS-gos jungtinis meninių pajėgų vienetas, folklorinis ansamblis „Gimtinė" Europos lietuvių dienose Vasario 16 gimnazijoje.

Gražiame žalumynais išsipuošusiame kampelyje, prie Hüttenfeldo miestelio prisiglaudusi, lietuviška dvasia alsuoja Vasario 16 gimnazija, visos Vokietijos lietuviškos veiklos židinys.

Nors ir netoli gyvaus ir judraus Europos centro — Frankfurto, Hüttenfeldo miestelyje raminančiai tylu. Važiuodamas pagrindine gatve matai spalvingai išdažytus namus, pasipuošusius gėlynais, pastebi švarą ir atydų vokišką tvarkingumą. Besidairant gatvės gale lyg miražas staiga pasirodo pilies bokštas su plazdančia trispalve viršūnėje. Pamačius tokį vaizdą vokiškoje apylinkėje, net nesinori tikėti savo akimis — taip jis primena Gedimino pilį Vilniuje.

Tai atstatytos Romuvos pilies naujasis bokštas. Tai mūsų Vasario 16 gimnazijos kelrodis pasaulio lietuvių akademiniam jaunimui. Jis sutraukia jaunuolius iš visų pasaulio šalių ir ne tik kad teikia mokslinį išsilavinimą, bet pagrindinai moko lietuvių kalbos, lietuvių gyvenimo ir tautinių papročių.

Šie metai mūsų gimnazijai yra svarbūs tuo, kad po nelaimingo gaisro, kuris sunaikino dalį šios institucijos, pastatas vėl buvo atstatytas. Naujas, patogesnis ir su tuo bokštu, kuris dominuoja visą apylinkę.

Gal todėl Europos Lietuvių Dienų pradžia ir sukosi apie šį pastatą centre.

Oficialioji programa, penktadienį, 23 birželio, pradėta dr. Povilui Reklaičiui atidarant meno parodą. Joje šalia išeivijos lietuvių dailininkų buvo atvežta darbų iš Lietuvos. Parodą organizavo dail. Alffonsas Krivickas ir dail Jūratė Barutaitė-Lemkienė.

Toliau vyko svarbiausia ir iškilmingiausia šios dienos dalis, tai naujosios Romuvos pilies šventinimas, kurio visą eigą pravedė ilgametis gimnazijos direktorius Andrius Šmitas. Šventinimo iškilmių prezidiume buvo daug ir vokiečių svečių. Tai visi, kurie kuo nors prisidėjo prie šios pilies atstatymo — valdžios atstovai, politikai, architektai, aukotojai ir kiti. Lietuvių tarpe JE vyskupas Paulius Baltakys su didele katalikų kunigų palyda. Evangelikų kun. Fr. Skėrys, PLB pirmininkas prof. dr. Vytautas Bieliauskas, Sąjūdžio steigėjas prof. Vytautas Landsbergis ir daugelis kitų lietuviškoje veikloje pasižymėjusių asmenų.

Pilį pašventino JE vyskupas Paulius Baltakis, jam asistavo Vokietijos Sielovados vadas prelatas Antanas Bunga ir gimnazijos kapelionas kun. Edvardas Putrimas. Gimnazijos choras sugiedojo dvi giesmes „O Dieve Tėve" ir „O Kristau, pasaulio Valdove".

Po daugelio kalbų, sveikinimų ir linkėjimų vokiečių ir lietuvių kalbomis, oficialiąją dalį paįvairino gimnazijos šokėjai, o pabaigai — Arvido Paltino vadovaujamas choras, visai publikai pritariant, užtraukė „Lietuva brangi". Tuo ir buvo pradėta Europos Lietuvių Dienų programa.

Vakare netolimoje salėje įvyko susipažinimo vakaras-šokiai. Jame susirinko tautiečiai iš visų pasaulio kampelių. Daug buvo jame ir iš Lietuvos. Sunku buvo atpažinti, kuris iš kurio krašto, nepradėjus kalbėti. Užmegzta daug naujų pažinčių. Ypatingai šiltai buvo priimti iš Lietuvos atvykę tautiečiai. Šio vakaro šokių metu estradinių dainų programą atliko, jau mums Anglijoje girdėta, Nelė Paltinienė, muzika palydint Arvidui Paltinui. Jos jausmingos dainos savo lirika ir melodija priminė Lietuvos krašto neišsemiamus muzikinius lobius, o dainininkė savo profesionalumu žavėjo visus. Kartu programą išpildė, kolegė dainininkė Nijolė Tallat-Kelpšaitė iš Kauno, dainomis ir proza virpdė lietuviškų širdžių stygas.

Šis šokių vakaras buvo taikomas vyresniesiems. Jaunesnieji gimnazijos salėje turėjo savo stiliaus roko koncertą ir disko šokius. Šokiai ir dainos užsitęsė ligi anstyvo ryto. Šokių metu kalbėjo Sąjūdžio steigėjas prof. Vytautas Landsbergis, ugningais žodžiais ragino remti Lietuvos atsikūrimą.

Šeštadienio rytą JE vyskupas Paulius Baltakis pašventino naujame Romuvos pastate įrengtą koplyčią, o čia pat salėje PLB pirmininkas prof. dr. Vytautas Bieliauskas skaitė paskaitą.

Po pietų pradėjo visi rinktis svarbiausiai šventės programai — meninių ansamblių pasirodymui. Koncertą trumpa kalba pradėjo VKB valdybos sekretorius Vincas Bartusevičius. Po jo visus sveikino PLB pirmininkas Vytautas Bieliauskas ir galiausiai Sąjūdžio vardu Vytautas Landsbergis kreipėsi į jaunimą, ragindamas jį mylėti savo tėvų žemę.

Koncerto meninę dalį pradėjo, pagal muzikos tempą į salę įbėgdami, visi šio vakaro šokėjai, susikabinę rankomis, polkos žingsniu. Jie pasveikino visus žiūrovus.

Koncertas buvo padalintas į dvi dalis. Pirmoje dalyje pasirodė atvykę iš kitur, o antroje — išimtinai gimnazijos meninės pajėgos.

Pirmiausia pasirodė tautinių šokių grupės. Sušokta daug šokių, daug judėsio ir daug spalvų. Mes iš Britanijos atvykę jautėmės išdidžiai. Mūsų Londono šokių grupė „Lietuva" pasirodė be priekaištų ir jų darniai atliktuose šokiuose jautėsi susiklausimas ir matėsi daug įdėto darbo. „Harmonija" taip pat stebino visus savo muzikalumu, sudainuodami tris dainas. Bet kai visos Didžiosios Britanijos meninės pajėgos susijungusios į vieną vienetą „Gimtinę" pasirodė, tai salė sujudo, bliksėjo foto ir ūžė video aparatai, nes toks ansamblis tebuvo vienas. Kanklės, skudučiai, šokiai, liaudies jumoras žavėjo visus savo kaimišku originalumu, liaudies meno paprastumu.

Po pertraukos antrąją dalį atliko Vasario 16 gimnazijos mokiniai. Žinoma, su jais yra sunku bent kam lygintis. Jų vadovai muzikas Arvidas Paltinas ir šokių vadovas choreografas Vidmantas Garlauskas — abu profesionalai, todėl ir mokinių pasirodymas buvo profesionalaus lygio: įvairus, įdomus, juokingas ir sužavėjęs visus. Jie tikrai galėjo didžiuotis savo įdėto darbo vaisiais, o dar svarbiau — gabiais šokėjais, aktoriais, dainininkais ir muzikantais.

Šis įspūdingas popietis visų mintyse pasiliks ilgai, nes negreit teks vėl išgyventi taip artimai lietuvišką nuotaiką, jungiančią visus, nežiūrint iš kur jie bebūtų.

Vėliau vakare toje pačioje salėje vykę šokiai vėl susirinkusius maloniai nustebino staigmena, kai gitara sau pritardamas dainavo garsus lengvos muzikos dainininkas Vytautas Babravičius iš Lietuvos. Jis savo gilius jausmus ir pergyvenimus išreiškė daina ir deklamacija, nauja muzikos forma, besivystančia atgimstančioje tėvynėje.

Štai ir paskutinė šios šventė diena — sekmadienis. Vyko iškilmingos Mišios, atnašaujamos JE vyskupo Pauliaus Baltakio, JE vyskupo Antano Deksnio ir 6 kunigų palydos. Religiniu motyvu pamokslą jausmingai pasakė vyskupas P. Baltakis, pabrėždamas šv. Marijos vaidmenį lietuvių tautos buityje. Mišių metu sutvirtinimo sakramentą priėmė 3 jaunuoliai. Mišių metu, vargonams pritariant, giedojo solistė Nelė Paltinienė, o Vytautas Babravičius giedojo sau pritardamas gitara ir lūpine armonika.

Tuo ir baigėsi 1989 metų Europos Lietuvių Dienos Vokietijoje. Įspūdingos, nepamirštamos savo naujomis meninėmis pajėgomis ir entuziazmu. Svarbu ir tai paminėti, kad dabar išeivijoje jaučiamas naujas tautinis pakilimas, domėjimasis visa tai kas lietuviška. Su atgimstančia Lietuva atgimstame ir mes, išeivijoje esantieji lietuviai, galėdami bendrauti artimiau su tauta ir jos rūpesčiais.

Šios dienos, praleistos savųjų tarpe ilgai pasiliks atmintyje, o Vasario 16 gimnazijos bokštas su plazdančia trispalve rodys kelią ateinančių Europos Lietuvių Dienų dalyviams.

Užbaigdamas noriu priminti, kad šių Dienų ruošimo darbais rūpinosi Vokietijos Krašto Bendruomenės valdyba ir jos pirmininkas Juozas Sabas. Menine dalimi ir jos koordinavimu — nenuilstanti Janina Grinienė ir muzikas Arvidas Paltinas.

Manau, kad man visi dalyvavę pritars, kad paminėsiu ir maisto tiekėją, kuri tris dienas skaniai lietuvišku maistu visus maitino, sutikdama su šypsena ir maloniu žodžiu — Eugeniją Lucienę.

Didžiosios Britanijos dalyvių vardu — ačiū visiems!

Henrikas Gasperas

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and Published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. England

Tel.: 01-727 2470. Telex: 261947 SOS G. FAX: 01-727 3045

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė

Prenumeratos kaina metams: Didžioje Britanijoje — 18 svarų;

Užsienyje — 22 svarai (Vokietijoje 70 DM) oro paštu.

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 10.00 svarų už 25 mm. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

KAS—KADA—KUR?

Liepos 15 — 18.00 val. Dariaus ir Girėno minėjimas ML klube, 121 Middleton Rd., Crumpsall, Manchester.

Liepos 23 - rugpjūčio 6 — lietuvių vaikų vasaros stovykla Romuvoje, Hüttenfelde.

Liepos 29 iki rugpjūčio 5 d. — Jubiliejinė skautų stovykla Sodyboje.

Liepos 30 — rugpjūčio 6 d. — Europos Lietuviškųjų Studijų savaitė Švedijoje, Gotlando saloje.

Rugpjūčio 19 — rugsėjo 4 d. — Nidos spaustuvės vasaros atostogos.

Rugpjūčio 26 — Boltono Baltijos Tautų Komiteto dešimtmečio sukaktuvių koncertas ir šokiai, 99 Castle Street, Bolton.

Rugsėjo 9 — Baltų Židinys 1989, (Baltic Focus '89), Porchester Center, Queensway, London W2

Rugpjūčio 23 — S-H Pakto 50 m. demonstracija Bonnoje, V. Vokietijoje. Kreiptis: Andris Kadegis, Cheruskerring 49, 4400 Münster, W. Germany.

Spalio 14 — Boltono lietuvių metiniai šokiai ukrainiečių salėje, 99 Castle St., Bolton.

Spalio 15 — Lietuvių kultūros instituto mokslinė konferencija-suvažiavimas Romuvoje.

Lapkričio 3-5 — Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimas Romuvoje.

Lapkričio 22-26 — Pasaulio Lietuvių Centre Lemont, Illinois, U.S.A., įvyks VI mokslo ir kūrybos simpoziumas. (EL nr. 24-2059, 2 p.).

1990 m.

Birželio 5-29 — Kopenhagoje įvyks Žmogaus teisių konferencija. (EL. nr. 24-2059, 3 p.).

AUKOS SPAUDAI

J. Krisiūnas — 2.00 sv.
J. Kunigiškis — 2.00 sv.
P. Pucevičius — 2.00 sv.
P. Mulerčikas — 2.00 sv.
A. Kasparavičius — 2.00 sv.
B. Danys — 2.50 sv.
T. Groblys — 2.50 sv.
M. Plienius — 2.50 sv.
E. Žilius — 2.50 sv.

Aukojusiems nuoširdžiausiai dėkojame.

BAIGIASI MOKSLO METAI

Liepos 15 d. baigiasi Londono lietuvių Maironio mokyklos antrieji mokslo metai.

Visiems mus prižiūrėjusiems ir rėmusiems, tėveliams ir mokytojoms bei mokytojui nuoširdžiai dėkojame.

Žiogeliai

VORUTA ATSKRENDA!
VORUTA ATSKRENDA!
DU YPATINGI KONCERTAI
Londone ir Nottinghame

Vilniaus meno ansamblis VORUTA į Londoną atskrenda liepos 13 d. Su koncertų rengėjais pavyko susitarti ir todėl galime pranešti, kad jų viešnagės metu Anglijoje VORUTOS ansamblis koncertuos Londone:

Liepos 15 d., 18.00 val., Bishopsgate Instituto salėje, 230 Bishopsgate, London EC2, ir Nottinghame:

Liepos 23 d., 16.00 val., Rushcliffe Leisure Center, Boundry Rd., W. Bridgeford, Nottingham.

Įėjimas 3 sv. asmeniui. Bilietai bus parduodami vietoje. Veiks baras ir bus užkandžių.

Kviečiame Britanijos lietuvius paremti Lietuvos jaunimą ir gausiai dalyvauti jų koncertuose.

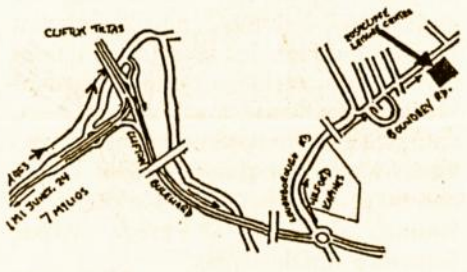

Nurodymai, kaip pasiekti Rushcliffe Leisure Centrą, Nottinghame: iš M1 greitkelio išvažiuoti 24 susijungime (Junction 24), važiuoti A453 keliu apie 7 mylias iki Clifton tilto komplekso, po tiltu sukti į A52 (Gratham) ir važiuoti iki sekančio judėjimo rato (round-about), privažiavus pasukti į kairę ir pravažiuoti kapines, o už jų — Boundry Road, keliu — po dešine — privažiuosite Rushcliffe Leisure Center.

Vorutos ansamblio koncertų rengėjai atsiprašo Britanijos lietuvių, kad anksčiau skelbtieji koncertai, dėl nenumatytų priežasčių, negalėjo įvykti.

Rengėjai

IŠVYKSTA DR. A. IR VIOLETA ŠTROMAI

Gyvenęs Anglijos šiaurėje ir ilgą laiką dėstęs Salfordo universitete dr. A. Štromas buvo pakviestas ir sutiko priimti tarptautinių santykių ir palyginamosios politikos katedrą Hillsdale kolegijoje, JAV. Rugpjūčio mėnesio pabaigoje jis ir garsioji estradinių dainų solistė Violeta Rakauskaitė-Štromienė iš Anglijos išvyksta nuolatinai apsigyventi Michigano valstijoje. Gerbiamam „EL" bendradarbiui ir Poniai linkime saugios kelionės ir sėkmingo gyvenimo Amerikos kontinente.

Redakcija ir likę „EL" bendradarbiai

PAMALDOS

Gloucesteryje — liepos 15 d., 13.00 val., Šv. Petre.

Stroude — liepos 15 d., 16.00 val., Beeches Green.

Nottinghame — liepos 16 d., 11.15 val., Židinyje.

Derbyje — liepos 16 d., 14.00 val., Bridge gate.

Nottinghame — liepos 23 d., 11.15 val., Židinyje. Bus Vilniaus ansamblis Voruta.

Nottinghame — liepos 30 d., 11.15 val., Židinyje.

ITALIJA

VALDAS ANELAUSKAS VAKARUOSE

Neseniai iš Lietuvos į Vakarus atvyko Valdas Anelauskas. Jis Lietuvoje buvo Tarptautinės Zmogaus teisių asociacijos skyriaus ir Lietuvos Laisvės Lygos Tautinės Tarybos narys, rusų savilaidinio žurnalo „Ekspres Kronikos" korespondentas Lietuvoje. Valdas Anelauskas su žmona Rolanda šiuo metu Romoje laukia dokumentų pastoviam įsikūrimui kurioje nors Vakarų šalyje.

VAT.R

MANČESTERIS

NARIŲ SUSIRINKIMAS

Liepos 9 d., sekmadienį, 16.00 val. MLS klubo valdyba šaukia pusmetinį visuotiną narių susirinkimą, kuriame valdyba ir revizijos komisija padarys pranešimus ir bus svarstomi klubo reikalai.

Klubo narius prašome dalyvauti.

Kvorumui nesusirinkus nustatytą valandą, susirinkimas bus atidėtas vienai valandai, o po to pravestas, neatsižvelgiant į susirinkusių narių skaičių.

Klubo valdyba

DARIAUS IR GIRĖNO MINĖJIMAS

Liepos 15 d. 18.00 val L.K.V.S-gos „Ramovės" Mančesterio skyrius rengia ML klube Dariaus ir Girėno minėjimą.

Paskaitą skaitys H. Vaineikis.

Meninę programą atliks Nottinghamo moterų duetas „Rūta".

Prašome visus gausiai dalyvauti.

Ramovėnų valdyba

FILATELISTŲ DRAUGIJA „VILNIUS"

Liepos 15 d., 16.00 val., Lietuvių filatelistų draugija „Vilnius" susirinks Mančesterio LK, 121 Middleton Rd., Manchester.

Visi lietuviai filatelistai ir prijaučiantieji yra prašomi šiame susirinkime gausiai dalyvauti.

Draugijos valdyba

IŠVEŽTŲJŲ MINĖJIMAS

Birželio 17 d. MLK Koordinacinis komitetas surengė Mostono kapinėse prie lietuvių paminklinio kryžiaus Išvežtųjų minėjimą, kuriame dalyvavo 56 žmonės. Procesijoje buvo nešamos tautinė ir organizacijų vėliavos bei gyvų gėlių vainikas. Nešėjai buvo persijuosę tautinėmis juostomis.

Minėjimą atidarė ir pravedė kan. V. Kamaitis. Pirmiausia paprašė prie kryžiaus padėti vainiką, kurį padėjo DBLS Mančesterio skyriaus pirmininkas A. Podvoiskis, to po visi sugiedojo „Marija,Marija".

Kan. V. Kamaitis paskaitė Šv. Rašto ištraukų ir plačiai paminėjo išvežtuosius ir jų vargus, nešant dešimtmečiais sunkią vergijos ir tremties naštą ir prisiminė sąžinės kalinius. Bendroje maldoje buvo pasimelsta, prašant Viešpaties kuo greičiau sugrąžinti Lietuvai pilną laisvę ir nepriklausomybę ir kad suteiktų amžiną ramybę čia palaidotiems mūsų tautiečiams. Minėjimas baigtas sugiedant Lietuvos himną.

Ta pačia proga kan. V. Kamaitis padėkojo P. Virbickui ir V. Bylai už paminklo kryžiaus nuplovimą, kuris buvo pasidaręs nešvarus, tamsus.

Po minėjimo visi nuvyko į ML klubą, kur pasistiprino paruoštais užkandžiais. Pasižmonėjimas nusitęsė iki vėlaus laiko. Žmonės neskubėjo namo, nes buvo gražus oras.

APSILANKĖ BRADFORDO LIETUVIAI

Birželio 24 d. Bradfordo lietuvių ekskursija, susidedanti iš 40 žmonių, grįždama iš pajūrio namo, aplankė ML klubą. Jie čia buvo priimti ir pavaišinti. Visi linksmoje saulėtos vasaros nuotaikoje praleido laiką, pabendraudami su vietos ir apylinkės lietuviais. Abiejų klubų valdybos numatė laiką susitikti Mančesterio lietuvių klubo ekskursijai „Vyties" klube Bradforde. Susitikimo data bus paskelbta vėliau.

SUTIKO „TRIMITĄ"

Birželio 25 d., sekmadienį, Mančesterio orauoste buvo sutiktas iš Vilniaus į Angliją, Durhamą, koncertui atvykęs dūdų orkestras „Trimitas". Stotyje, laukiant jo, buvo laikoma ištempta vėliava be koto, kad atpažintų. Jį su gėlėmis, ant kurių buvo prisegtas lietuviškas kaspinas, sutiko ML klubo pirmininkas A. Podvoiskis, V. Rudys, P. Podvoiskis, A. Jakimavičius ir J. Navickas. Gėlės įteiktos ML klubo vardu. Jo vadovas padėkojo už gėles. Vienas jų pirmininkui prisegė lietuvišką ženklelį.

Orauoste su atvykusiais pasikalbėta apie valandą laiko, nes vieną instrumentą, paliktą Maskvos orouoste, čia ieškojo beveik visą valandą.

SKAUTIŠKOS ŽINIOS

ATVYKSTA LSB VADAS

Iš LSB Vyriausio Skautininko v.s. Gedminto Deveikio, gyvenančio JAV, gautas pranešimas, kad jis priėmė mūsų pakvietimą ir atvyksta į 40-ją jubilienę skautų bei skaučių stovyklą Lietuvių Sodyboje Anglijoje.

LSB Vyriausias skautininkas su Ponia į Londono Heathrow orauostį atskrenda liepos 31 d., 7.25 val. Juos pasitikę orauoste atsivešime į stovyklą, kur jis žada kelias dienas su mumis stovyklauti.

Linkėdami sėkmingos kelionės visi jų laukiame ir budime.

v.s. J. Maslauskas

LSB Europos Rajono Vadeiva

APDOVANOJIMAI — ATŽYMĖJIMAI

Lietuvių Skautų Sąjungos Seserijos vyriausia vadovybė, Vasario 16-sios proga, atžymėjo-pagerbė LSS Garbės ženklais šias skautes už darbą ir pastangas Vasario 16 gimnazijoje „Aušros" tunte. Nottinghame gyvenančią, ilgų metų skautiškos idėjos, darbų rėmėją Eleną Vainorienę — „Už nuopelnus" ordinu su Rėmėjo Kaspinu (Nottinghame); psl. Zita Dubauskaitę — „Pažangumo" Garbės ženklo žymeniu („Aušros" tuntas); Viliją Bijūnaitę — „Pažangumo" Garbės ženklo žymeniu („Aušros" tuntas).

Sveikiname apdovanotąsias seses ir linkime joms dar uoliau reikštis Skautybėje, kad kiekviena diena atneštų džiaugsmo joms pačioms ir su jomis esantiems, skautiškoje veikloje.

Ilgametei skautiškos idėjos rėmėjai Elenai Vainorienei širdingai dėkojame ir džiaugiamės už ilgų metų pastovią talką ir darbą bei įvairiausią paramą Skautijai.

Budėkime, **v.s.t.n. Stefa Gedgaudienė**

LSS Vyriausia Skautininkė

Lietuvių Skautų Sąjungos Brolijos vyriausia vadovybė, Vasario 16-sios proga, atžymėjo-pagerbė LSS Garbės ženklais, Vasario 16 gimnazijos „Aušros" tunte skautą, už visad sąžiningai atliktus darbus ir rodantį iniciatyvą skautiškoje veikloje.

Londone gyvenantį ilgų metų skautiškos idėjos rėmėją ir artimą skautų bičiulį bei chorvedį: skautus stovyklose mokinantį giesmių ir dainų, atžymėjo-pagerbė: Justą Černį — „Už nuopelnus" ordinu su Rėmėjo kaspinu (Londonas); psl. Alain Gromasauską — „Pažangumo" Garbės ženklo žymeniu („Aušros" tuntas).

Dėkodamas, sveikinu J. Černį ir linkiu toliau teikti pagalbą sesėms ir broliams, skautiškame sąjūdyje. Ačiū už visokeriopą paramą!

Broli Alain sveikinu ir linkiu toliau dirbti Lietuvių Skautų Brolijos labui ir skautiško šūkio siekiams: Dievui, Tėvynei ir Artimui.

Budėkime! **v.s. Gediminas Deveikis**

LSB Vyriausias Skautininkas

SVEIKINAME

Gerbiamuosius rėmėjus, seses ir brolius, pagerbimo-atžymėjimo proga, nuoširdžiai, seseriškai ir broliškai sveikiname.

LSS Europos Rajono Vadija, Sesės ir Broliai

A. JAKIMAVIČIUI 73 METAI

Birželio 10 d. Antanas Jakimavičius sulaukė 73 metų amžiaus. Ta proga ML klube jis savo draugams surengė balių-pobūvį.

A. Jakimavičius yra įsijungęs į Mančesterio lietuvių visuomeninę, organizacinę ir kultūrinę veiklą; yra skautininkas, ilgametis kelių organizacijų iždininkas, filatelistas, A.L. Biuletenio administratorius.

Pobūvį atidarė ir pravedė klubo pirmininkas A. Podvoiskis, kuris pasveikino A. Jakimavičių jo gimtadienio proga ir palinkėjo geros kloties tolimesniame gyvenime. Visi jam sugiedojo Ilgiausių metų ir išgėrė tostą už jo sveikatą. Jam įteikta visų pasirašyta sveikinimo kortelė. Dar jį, kaip ramovėną, sveikino ramovėnų pirmininkas K. Murauskas.

A. Jakimavičių, 73 metų amžiaus proga, visi nuoširdžiai sveikiname ir linkime geros sveikatos, sėkmės veikloje bei saulėtų gyvenimo dienų tolimesniame gyvenime.

A. P-kis

PASAULYJE

Gorbačiovas puola nacionalistus

Tautinių susikirtimams plečiantis, prezidentas Gorbačiovas įspėjo, kad perestroika ir valstybės vienybė yra pavojuje. Jis prileidžia, kad galvoti apie naujos formos Sovietų Sąjungos federaciją galima, bet neardant Sovietų Sąjungos ir nekeičiant valstybinių sienų. „Demokratiškos diskusijos, tolerancija ir tarpusavio pagarba yra nepakeičiami", kalbėjo prezidentas Gorbačiovas. Jis kritikavo komunistų partijos vadus, kurie nerusiškose respublikose, kuriose tautiniai judėjimai pasidarė labai aktyvūs, perėjo į tuos sąjūdžius. Bet dar blogiau, kad ir slaviškose respublikose kaip Ukrainoje ir Baltarusijoje, tautiniai sąjūdžiai aktivėja. „Nacionalistai žaidžia su ugnimi ir mes turime tai sustabdyti, kad nesitęstų", baugino Gorbačiovas, bet neminėjo, ką jis yra numatęs daryti.

Komentuodamas tą Gorbačiovo kalbą Londono dienraštis „The Daily Telegraph" savo vedamajame rašo, kad visi tie etniniai neramumai Kremliui suteikia mažiau rūpesčių, negu „trys ekonominiai pažangios Pabaltijo respublikos — Latvija, Lietuva ir Estija — siekiančios visiškos nepriklausomybės nuo Sovietų Sąjungos. Jeigu atsiskyrimas atrodytų galimas, tada ir kitos didesnės respublikos, kaip Ukraina ir Baltarusija, panorės pasekti pabaltiečių pavyzdžiu. Dienraštis savo vedamąjį irgi baigia įspėjimu: „Nors yra sunku numalšinti tautinius jausmus, vis dėlto vadai turėtų pagalvoti, ar ne geriau sutikti su svarbiomis reformomis, negu bėgti į nepriklausomybę, kas, atrodo, gali baigtis tankų pėdsakais.

Ligačiovas gina kolchozus

Nežiūrint Gorbačiovo raginimo nuomoti ūkius privatiems asmenims, kad pakėlus produkciją, žemės ūkio ministras Jegor Ligačev smarkiai tam pasipriešino sakydamas, kad žmonės nenori palikti kolektyvinių ir valstybinių ūkių. Manoma, kad Gorbačiovinės reformos laimės. Kol tai paaiškės, aštuoni rusų ir du uzbekų ūkininkai atvyko į D. Britaniją pasimokyti žemdirbystės. Jie čia išbus tris mėnesius, ir grįžę mokins kitus privačius ūkininkus, kaip pakelti produkciją.

Kiniečiai teisinasi

Naujasis Kinijos premjeras Li Peng tesinasi kam valdžia panaudojo tankus, norėdami numalšinti studentų demonstracijas, siekiančias demokratinių reformų ir kam iššudė tūkstančius piliečių. Jis sako, kad jie buvo priversti naudoti tokius žiaurius metodus, nes neturėjo žmoniškesnių priemonių, o ir policija ir kariuomenė nebuvo pasiruošusi tokiom demonstracijom ir niekaip kitaip negalėjo jų numalšinti, nors pati vyriausybė šių žiaurių priemonių vartoti nenorėjusi. Jeigu tai tiesa, tai kodėl tiek daug demonstracijų dalyvių buvo skubiai nuteisti ir tuoj pat sušaudyti, net nekreipiant dėmesio į užsienio valstybių prašymų to nedaryti.

Tokiai padėčiai esant Kinijoje, Britanijos kolonija Hong Kongas susirūpino savo ateitimi, nes pagal susitarimą 1997 m Hong Kongą su 3.5 mil. gyventojų perims Kinijos vyriausybė.

Jeruzelskis nenori būti prezidentu

Lenkijos komunistų partijos vadas gen. Jeruzelskis pareiškė, kad jis nenori būti kandidatu į prezidentus. Jis prisipažino esąs nepopuliarus dėl 1981 m. karo stovio įvedimo. Neseniai vykusiuose rinkimuose Solidarumas laimėjo visas jiems skirtas vietas, išskyrūs vieną. Dabartinio seimo nariai pareiškė, kad jie už Jeruzelskį nebalsuos. Pats Jeruzelskis siūlo kandidatu vidaus reikalų ministrą gen. Kiszczak, už kurį ir Solidarumo nariai pasižadėjo balsuoti. Komunistų partijos prezidiumas tačiau prašo gen. Jeruzelskį apsigalvoti.

VENGRIJOJE NEPRIVALOMA RUSŲ KALBA

Rusų kalbos dėstymas Vengrijos mokyklose nebebus privalomas. Tai pranešė Vengrijos švietimo ir kultūros ministras Ferenc Glatz, pabrėždamas, kad rusų kalbos pamokos bus fakultatyvios. Ministro įsitikinimu, šias pamokas lankys tiktai apie 25 nuošimčiai Vengrijos moksleivių. Ministras, be to, pažymėjo, kad Vengrijos švietimo ir kultūros ministerija numato padaryti pakeitimų savo veiklos programoje, prisiimdama kai kuriuos naujus uždavinius. Pavyzdžiui, bus labiau rūpinamasi iškelti Bažnyčių vaidmenį krašto kultūriniame gyvenime, didesnis dėmesys bus kreipiamas į tautinių mažumų problemas.

ANSA